Turkish Studies *- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*
Volume 8/8 Summer 2013, p. 835-845, ANKARA-TURKEY

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİREYSEL ÇALGI ÖĞRETİMİ YETERLİK DÜZEYLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ*

*Şehriban KOCA***

ÖZET

Bu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı öğretimi yeterlik düzeyleri ile ilgili görüşlerinin incelenerek mevcut durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini 2012-2013 eğitim yılı bahar yarıyılında İç Anadolu bölgesinde bulunan bir Üniversitenin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği Anabilim dalı 4. sınıfında öğrenim gören müzik öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının seçiminde, adayların bireysel çalgı öğretimine yönelik "bireysel çalgı öğretimi" dersini almış ve bireysel çalgı eğitimlerini tamamlamış olan Müzik Öğretmenliği 4. sınıf öğrencisi olmaları temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Araştırmaya 4. sınıf öğrencisi olan öğretmen adaylarının tamamı katılmışlardır.

Araştırma betimsel bir çalışma olup, nicel ve nitel araştırma teknikleri kullanılarak desenlenmiştir.Araştırmada veri toplama aracı olarak "kişisel bilgi formu" ve açık uçlu sorular kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre müzik öğretmeni adaylarının büyük bir kısmının (%73.3) Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi mezunu oldukları görülmüştür. 8 yıllık eğitimleri sonucu öğretmen adaylarının yarısı almış oldukları çalgı eğitimini meslek yaşantılarında öğretecek kadar yeterli bulduklarını, etüt seçiminde bilgi sahibi olduklarını, öğrencilerinin karşılaşabilecekleri güçlüklere yönelik uygulamalar yapabileceklerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının kendilerini yetersiz buldukları konular ise; çalgı öğretiminde eser seçimi, öğrencilerinin bireysel farklılıklarına ve eksikliklerine yönelik çalışmalar için kullanabilecekleri zengin bir repertuar, öğrenme ve öğretim süreçlerinde ölçme ve değerlendirme olarak tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçları ışığında müzik öğretmenliği lisans programlarında 1 saat olarak yer alan çalgı öğretimi dersinin öncelikle süresinin arttırılması, mevcut ders içeriklerinin revize edilerek çalgı eğitimi yerine öğretimine yönelik olarak düzenlenmesi, öğretmen adaylarına ilgili literatürün tanıtılması ve eğitim-öğretimin en önemli parçası olan ölçme değerlendirme konusunda bilgilendirilmeleri önerilmektedir.

---

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi , İlköğretim Bölümü, El-mek: sehriban.koca@hotmail.com

Anahtar Kelimeler: Müzik öğretmeni adayları, bireysel çalgı öğretimi, yeterlik, çalgı eğitimi, müzik eğitimi

EXAMINATION OF MUSIC TEACHER CANDIDATES' OPINIONS ON THEIR INDIVIDUAL INSTRUMENT TEACHING COMPETENCE

ABSTRACT

Objective of this study is examination of candidate music teachers' opinions on individual instrument teaching competence levels and establishing their current status. Sample of this study is composed of candidate music teachers studying at the 4th class of a Fine Arts Faculty, Music Teaching Department within a University located in the Central Anatolia during the spring term of the 2012-2013 academic year. This study has employed Criterion sampling method, one of the purposive sampling methods. In selection of the candidate teachers, basic criterion has been established as being 4th graders of Music Teaching who have taken individual instrument teaching course and completed their individual instrument trainings. All of the candidate teachers who are 4th graders took part in the study.

This study has been a descriptive study, qualitative and quantitative research techniques have been used to support it. As data collection means for the study, "personal information form" and open ended questions have been used. According to results of study, it has been observed that majority of the candidate music teachers (73.3%) have graduated from Fine Arts and Sport High School. As a result of the 8-year education, half of the candidate teachers have stated that they find instrument training they received is enough to teach in their professional life, they are knowledgeable in selection of studies, and they can handle practices aimed at solving hardships students may encounter. Candidate teachers list the areas where they find themselves incompetent as selection of piece in instrument teaching, a rich repertoire that can be used for efforts aimed at the individual differences and deficiencies of students, measurement and evaluation in teaching and learning processes.

Under the light of results of study, it is suggested that period of instrument teaching class lasting for 1 hour at the music teaching graduate programs be increased, content of current classes be revised and be edited for instrument teaching rather than instrument learning, respective literature be introduced to the candidate teachers and they be informed about measurement –evaluation which is the most important part of education-teaching.

Key Words: Candidate music teachers, individual instrument teaching, competence, instrument education, music education

Giriş

"Eğitimin amaçlarının gerçekleşmesi öğretim-öğretme süreçlerinin etkinliğine, öğretim-öğretme süreçlerinin etkililiği ise büyük ölçüde öğretmene ve onun öğretme ortamında gerçekleştirdiklerine bağlıdır'' (Şendurur, 2001:152).

> "Öğretmenler, öğrencilerinin eğitim programında belirtilen amaçlara ulaşmalarını sağlamak üzere görevlendirilmiş kişilerdir. Dolayısıyla eğitimde ulaşılan sonuçlarda öğretmenlerin büyük ölçüde etkisi bulunmaktadır. Öğrencilerin amaçlara ulaşma derecelerinde öğretmenin niteliği ve sınıf ortamında yaptığı davranışlar önem kazanmaktadır. ... Dolayısıyla etkili öğretmen, eğitim programında ulaşılması istenen amaçları başarmak için kendisinde olan yeterlilikleri sınıfta etkin bir şekilde uygulayan öğretmendir." (Yüksel, 2003: aktaran, Çilden, 2006: 545)

Müzik öğretmeni adaylarının eğitimlerinde çalgı eğitiminin önemi büyüktür. Çalgı eğitimi, çalgı çalmayı öğrenebilme, çalgıyı etkin kullanabilme, çalgı çalmayı geliştirebilme ve çalgı çalmayı öğretebilme basamaklarını gerçekleştirecek biçimde programlanıp yürütülür (Yıldız, 1986; aktaran Akbulut, 2013:59).

Uçan'a (2006:85) göre müzik öğretmenlerinin sahip olması gereken özel alan yeterliklerinin sadece 'öğrenme alanları'na dayandırılmaması, 'öğrenme alanları'nın yanı sıra veya onlarla birlikte 'öğretme alanları'na da dayalı olması gerekmektedir. Öğretme yeterlikleri; farklı öğretme ortamlarında etkili bir performans için gerekli bilgiler, beceriler, tutumlar ve kişilik özelliklerinin bir bütünü olarak tanımlanabilir (Şahin, 2004; Akar, 2007; aktaran Tepe, 2010:5).

Çalgı öğretimi Say (2001, s.116)'ın müzik öğretimi tanımından yola çıkılarak belli bir amaç doğrultusunda çalgı öğretmeyi planlama, başlatma, yönlendirme, kolaylaştırma, gerçekleştirme ve denetleme süreci olarak tanımlanabilir. Bireysel çalgı öğretiminde öğretmenin görevi öğretim yöntem ve tekniklerini kullanarak öğrenme sürecini düzenlemek ve istendik davranışların öğrenciler tarafından kazanılmasını sağlamaktır. Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Anabilim dallarında bireysel çalgı öğretimi dersi 2006–2007 eğitim-öğretim yılından itibaren müzik öğretmeni adaylarının aldıkları çalgı eğitiminin bir parçası olarak 8. yarıyılda 1 ders saati olarak yürütülmektedir. Bireysel çalgı öğretimi ders içeriği incelendiğinde; bireysel çalgılardaki teknik gelişimin ön planda olduğu, çalgı öğretiminden ziyade çalgı çalmaya yönelik davranışların kazandırılmasının amaçlandığı görülmektedir.

"Müzik öğretmeni adaylarının gelişmelerini sağlayacak temel teknik ve müzikal doğruları aktarabilecek yetenek, kapasite ve donanımda olmaları, gelecekte çalgı eğitimcisi de olabilecek bu öğrencilerin çalgılarında yetkin olmalarını sağlamaya yardımcı olacak önemli bir koşul olarak karşımıza çıkmaktadır" (Çilden, 2006:546). Ancak "etkili öğretmen yalnızca öğretimin nasıl yapılacağını ya da öğretim sırasında karşılaşılan sorunların nasıl çözüleceğini bilen değil, bildiklerinden hangisini ne zaman uygulaması gerektiğini bilen ve bunu doğru zamanda uygulayan öğretmendir" (Şendurur, 2001:152). Dolayısıyla bireysel çalgı öğretimi derslerinin genel amaçlarının dersin adından da anlaşılacağı üzere bireysel çalgılara yönelik öğretim yöntemleri ve uygulamalarını kapsaması, müzik öğretmeni adaylarının öğretim sürecinde daha hazırlıklı ve etkin olmalarını mümkün kılacaktır.

Yapılan araştırmalarda öğretmen adaylarının bireysel çalgı öğretimi konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları (Ataman, 2010), bireysel çalgı derslerinde sadece çalmak değil çalgılarını nasıl öğretecekleri konusunda da bilgi sahibi olmak istediklerini (Umuzdaş, 2012) ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda araştırmada müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı öğretimi yeterlik düzeyleri ile ilgili görüşlerinin incelenerek mevcut durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu araştırma müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı öğretimi yeterlik düzeyleri ile ilgili görüşlerinin incelenerek mevcut durumlarının tespit edilmesinin amaçlandığı betimsel bir çalışma olup, nicel ve nitel araştırma teknikleri kullanılarak desenlenmiştir.

Örneklem

Araştırmaya 2012-2013 eğitim yılı bahar yarıyılında İç Anadolu bölgesinde bulunan bir Üniversitenin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği Anabilim dalı 4. sınıfında öğrenim gören müzik öğretmeni adayları katılmışlardır. Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 107). Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının seçiminde, adayların bireysel çalgı öğretimine yönelik "bireysel çalgı öğretimi" dersini almış ve bireysel çalgı eğitimlerini tamamlamış olan Müzik Öğretmenliği 4. sınıf öğrencisi olmaları temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Araştırmaya 4. sınıf öğrencisi olan öğretmen adaylarının tamamı katılmışlardır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki bölümden oluşan form kullanılmıştır. Birinci bölümde öğretmen adaylarının kişisel bilgilerini (cinsiyet, mezun olunan lise türü, bireysel çalgıları, bireysel çalgı eğitimine başlama zamanları) elde etmeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğretmen adaylarının bireysel çalgı öğretimi yeterlikleri ile ilgili görüşlerinin alınmasını amaçlayan açık uçlu sorulara yer verilmiştir. "Açık uçlu araştırma soruları, araştırmacıya incelemek istediği olguyu esnek bir yaklaşımla ele alma olanağı sağlar (Yıldırım & Şimşek, 2011). Açık uçlu sorularda katılımcılar sorulara serbestçe cevap verir. Bu tür soruların avantajı, konu hakkında daha geniş ve ayrıntılı bilgiye sahip olunabilmesidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). Bu nedenle araştırmada veri toplama aracı olarak açık uçlu sorular kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmadan elde edilen nicel verilerin analizinde, frekans ve yüzdeler kullanılmış, açık uçlu sorulara verilen yanıtlardan elde edilen nitel veriler ise içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.Araştırma bulgularının geçerlik ve güvenirliğini ortaya koymak amacıyla öğretmen adaylarının görüşlerine yer verilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının demografik özellikleri Tablo-1'de yer almaktadır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarına İlişkin Kişisel Bilgiler

		N	%
Cinsiyet	Kız	18	60
	Erkek	12	40
	Toplam	**30**	**100**
Mezun olunan lise türü	Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi	22	73.3
	Anadolu Lisesi	-	-
	Genel Lise	8	26.7
	Diğer	-	-
	Toplam	**30**	**100**

Bireysel çalgılar	Yan flüt	4	13.3
	Keman	10	33.3
	Viyola	3	10
	Gitar	4	13.3
	Şan	1	3.3
	Ud	4	13.3
	Kanun	1	3.3
	Bağlama	3	10
	Toplam	**30**	**100**
Bireysel çalgı eğitimine başlama zamanı	Lise Öncesi	3	10
	Lise	16	53.3
	Üniversite	9	30
	Diğer	2	6.7
	Toplam	**30**	**100**

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmanın örneklemini oluşturan öğretmen adaylarının %60'ı kız, %40'ı ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır.

Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türleri incelendiğinde büyük bir kısmının (%73.3) Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi mezunu oldukları görülmektedir. Öğretmen adaylarının bireysel çalgı eğitimine başlama zamanları incelendiğinde; mezun oldukları lise türü doğrultusunda yarısından fazlasının (%53.3) bireysel çalgı eğitimlerine lise döneminde, % 30'unun ise üniversite döneminde başladıkları görülmektedir.

Tablo 2: Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgılarında Kendilerini Yeterli Görme Durumları

	f
Yeterli	14
Yetersiz	10
Kısmen Yeterli	6
Toplam	30

Tablo 2'de öğretmen adaylarının yarısı (f=14) bireysel çalgılarında kendilerini yeterli; 10 öğrenci kendini yetersiz, 6 öğrenci ise kısmen yeterli gördüğünü belirtmiştir. Öğretmen adayları bireysel çalgılarında yapılan değişiklikler, fiziksel yetersizlikler (parmaklarının uygun olmaması), çalgılarına yeterince zaman ayıramamaları ve çalgılarını sevmemeleri gibi nedenlerden ötürü bireysel çalgılarında kendilerini yetersiz gördüklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgılarında Temel Tekniklerin Kazandırılması Yönünde Etüt Seçimiyle İlgili Bilgi Sahibi Olma Durumları

	f
Bilgi sahibi olan	17
Bilgi sahibi olmayan	13
Toplam	30

Tablo 3'de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (f=17) etüt seçimiyle ilgili bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının **"etüt seçimi yapılırken nelere dikkat edilmelidir?** sorusuna verdikleri cevaplar tablo 4'de yer almaktadır.

Tablo 4: Etüt Seçimi Yapılırken Dikkat Edilmesi Gerekenler

	f
Öğrenci seviyesi	18
Kazandırılması istenilen teknikler	7
Hedef davranışlar	5
Toplam	30

Tablo 4'de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (f=18) etüt seçimi yapılırken öğrenci seviyesine dikkat edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarına göre etüt seçimi yapılırken dikkat edilmesi gereken diğer unsurlar kazandırılması istenilen teknikler (f=7), hedef ve davranışlardır (f=5).

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Bireysel Çalgılarında Temel Tekniklerin Pekiştirilmesi Yönünde Eser Seçimiyle İlgili Bilgi Sahibi Olma Durumları

	f
Bilgi sahibi olan	13
Bilgi sahibi olmayan	10
Kısmen bilgi sahibi olan	7
Toplam	30

Tablo 5'de görüldüğü gibi 13 öğretmen adayı eser seçimiyle ilgili bilgi sahibi olduklarını, 10 öğretmen adayı bilgi sahibi olmadıklarını, 7 öğretmen adayı ise kısmen bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının **"eser seçimi yapılırken nelere dikkat edilmelidir?** sorusuna verdikleri cevaplar tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6: Eser Seçimi Yapılırken Dikkat Edilmesi Gerekenler

	f
Öğrenci seviyesi	14
Öğrencilerin sevebileceği ve melodik olması	12
Kazandırılması istenilen teknik davranışlar	4

Tablo 6'da görüldüğü gibi 14 öğretmen adayı eser seçimi yapılırken öğrenci seviyesine dikkat edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarına göre eser seçimi yapılırken dikkat edilmesi gereken diğer unsurlar öğrencilerin sevebileceği ve melodik eserler olması (f=12) ve kazandırılması istenilen teknik davranışlardır (f=4).

Tablo 7: Öğretmen Adaylarının Çalgı Öğretiminde Kullanacakları Kaynaklarla İlgili Bilgi Sahibi Olma Durumları

	f
Bilgi sahibi olan	8
Bilgi sahibi olmayan	10
Kısmen bilgi sahibi olan	12
Toplam	30

Tablo 7'de görüldüğü gibi 12 öğretmen adayı çalgı öğretiminde kullanabilecekleri kaynaklarla ilgili kısmen bilgi sahibi olduklarını, 10 öğretmen adayı ise bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Çalgı öğretiminde kullanabilecekleri kaynaklarla ilgili bilgi sahibi olduğunu belirten öğretmen adaylarının sayısı 8 dir. Öğretmen adaylarına ait ifadeler doğrudan alıntılarla aşağıda yer almaktadır:

" Bilgi sahibi değilim, gerekli kaynak taraması yapmadık" (Erkek-Bağlama)

"Kendi elimde olan ve derste uyguladığımız kaynaklardan bildiğim kadarıyla" (Kız-Yanflüt)

"Evet bütün eserlerimi saklıyorum çünkü" (Kız-Keman)

"Kaynaklar hakkında net birşey söyleyemem. Çünkü ben eserleri parça parça alıyorum." (Kız-Viyola)

Öğretmen adaylarının **"çalgı öğretiminde öğrencilerinizin karşılaşabilecekleri güçlüklere yönelik uygulamalar yapabileceğinizi düşünüyor musunuz? Açıklayınız** sorusuna verdikleri cevaplar tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8: Öğretmen Adaylarının Çalgı Öğretiminde Öğrencilerinin Karşılaşabilecekleri Güçlüklere Yönelik Uygulamalar Yapabilme Durumları

	f
Evet	20
Hayır	10
Toplam	30

Tablo 8'de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (f=20), çalgı öğretiminde öğrencilerinin karşılaşabilecekleri güçlüklere yönelik uygulamalar yapabileceklerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarına ait ifadeler doğrudan alıntılarla aşağıda yer almaktadır:

"Evet. Almış olduğum eğitim doğrultusunda bana uygulanan yöntemlerden faydalanarak öğrencimin karşılaştığı güçlükleri düzeltebilirim" (Kız-Yanflüt)

"Evet düşünüyorum. Çünkü yeterli kaynağa ve bilgiye sahip olduğumu düşünüyorum" (Kız-Keman)

"Evet düşünüyorum. Bu zorlukları giderici alıştırmalar ve ek etütler vererek öğrencinin zorlandığı yerleri aşmalarını sağlayabilirim." (Kız-Keman)

Öğretmen adaylarının **"Öğrenme ve öğretim süreçlerinde ölçme ve değerlendirme konusunda bilgi sahibi misiniz?** sorusuna verdikleri cevaplar tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9: Öğretmen Adaylarının Çalgı Öğretiminde Öğrenme ve Öğretim süreçlerinde Ölçme ve Değerlendirme Konusunda Bilgi Sahibi Olma Durumları

	f
Bilgi sahibi olan	9
Bilgi sahibi olmayan	12
Kısmen bilgi sahibi olan	8
Toplam	30

Tablo 9 incelendiğinde, öğretmen adaylarının çoğunluğunun (f=12)öğrenme ve öğretim süreçlerinde ölçme ve değerlendirme konusunda bilgi sahibi olmadıkları yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Öğretmen adaylarına ait ifadeler doğrudan alıntılarla aşağıda yer almaktadır:

"Çok fazla bilgi sahibi değilim. Zamanla olacağını düşünüyorum" (Erkek-Bağlama)

"Aldığımız ölçme ve değerlendirme dersi neticesinde ölçme ve değerlendirme konusunda bilgi sahibiyim" (Erkek-Bağlama)

"Hayır, değilim. Sadece çalgı eğitiminde derse devam, katılım, çalma ve sınav sonucu değerlendirmeyi etkiliyor diye biliyorum." (Kız-Viyola)

"Evet sahibiyim. Öğrenme ve öğretme süreçlerinde kazandırmak istediğin kazanımlara ulaşıp ulaşmadığını öğrencinin her ders sonunda bakarım." (Kız-Viyola)

Öğretmen adaylarının **"Almış olduğunuz çalgı eğitiminin çalgınızı meslek yaşantınızda öğretecek kadar yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?** sorusuna verdikleri cevaplar tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10: Öğretmen Adaylarının Almış Oldukları Çalgı Eğitimini Meslek Yaşantılarında Öğretecek Kadar Yeterli Bulma Durumları

	f
Yeterli	15
Yetersiz	8
Kısmen Yeterli	7
Toplam	30

Tablo 10 incelendiğinde, öğretmen adaylarının çoğunluğunun (f=15) almış oldukları çalgı eğitimini meslek yaşantılarında öğretecek kadar yeterli bulduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarına ait ifadeler doğrudan alıntılarla aşağıda yer almaktadır:

"Evet ama ileri düzeydeki bir öğrenci için kendimi yeterli bulmuyorum" (Kız-Keman)

"Bulmuyorum. Çünkü viyolayı pek çalabildiğimi düşünmüyorum.O yüzden öğrencilerime yeterli olamam." (Kız-Viyola)

"Hayır. Müzik dipsiz bir kuyu.Öğretirken herzaman bende birşeyler öğreniyorum." (Erkek-Gitar)

"Evet buluyorum. Çünkü eğitimimin kalitesine inanıyorum." (Erkek-Ud)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı öğretimi yeterlik düzeyleri ile ilgili görüşlerinin incelenerek mevcut durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalgı öğretimi süreçlerinden de yola çıkılarak müzik öğretmeni adaylarına çalgı öğretiminin planlama, uygulama ve değerlendirme boyutlarıyla ilgili mevcut durumlarını yansıtabilecek açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türleri incelendiğinde büyük bir kısmının (%73.3) Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi mezunu oldukları görülmektedir. 8 yıllık bir eğitim neticesinde öğretmen adaylarının yarısı (f=14) bireysel çalgılarında kendilerini yeterli görürken; 10 öğrenci kendini yetersiz, 6 öğrenci ise kısmen yeterli gördüğünü belirtmiştir. Öğretmen adayları bireysel çalgılarında yapılan değişiklikler, fiziksel yetersizlikler (parmaklarının uygun olmaması), çalgılarına yeterince zaman ayıramamaları ve çalgılarını sevmemeleri gibi nedenlerden ötürü bireysel çalgılarında kendilerini yetersiz gördüklerini belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının etüt seçimiyle ilgili bilgi sahibi olma durumları incelendiğinde; büyük çoğunluğunun (f=17) etüt seçimiyle ilgili bilgi sahibi olduklarını belirttikleri görülmüştür. Öğretmen adaylarına göre etüt seçimi yapılırken dikkat edilmesi gereken özellikler öğrenci seviyesine uygun olması (f=18), kazandırılması istenilen teknikler (f=7), hedef ve davranışlardır (f=5).

Öğretmen adaylarının eser seçimiyle ilgili bilgi sahibi olma durumları incelendiğinde; bilgi sahibi olmayan (f=10) ve kısmen bilgi sahibi olan (f=7) öğrencilerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarına göre eser seçimi yapılırken dikkat edilmesi gereken unsurlar öğrenci seviyesi (f=14), öğrencilerin sevebileceği ve melodik eserler olması (f=12) ve kazandırılması istenilen teknik davranışlardır (f=4).

"Etkili öğretmen sadece öğrencilere bilgi aktaran değil, öğrenmeyi kolaylaştıracak yöntemleri öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre en uygununu bulup uygulayan öğretmendir" (Şendurur, 2001:152). Çalgı çalma ve öğrenme sürecinde sistemli bir çalışma planı sunacak, bu süreçte öğrenciye yol gösterecek, hata yapma olasılığını en aza indirecek yöntemlerin seçilmesi öğretim sürecinin önemli bir basamağı olarak ifade edilmektedir (Ece, Dönmez ve Kınıklı, 2013:940).

Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (f=20) çalgı öğretiminde öğrencilerinin karşılaşabilecekleri güçlüklere yönelik uygulamalar yapabilecekleri yönünde görüş bildirmişlerdir. "Öğretmenin çalgı çalmayla ilgili doğru bilgi ve becerilerle donanımlı olması bir zorunluluk olmakla birlikte, bireysel olarak yapılan çalgı eğitimi için bu bilgi ve becerilerin öğrenciye aktarılması konusunda çoğu kez yeterli olamamaktadır. Bu aşamada öğrencinin öğrenme kapasitesi kadar öğretmenin her öğrenciye göre geliştireceği öğretme yöntemleri üretme yeteneği de büyük önem taşımaktadır" (Çilden, 2003). Bu doğrultuda öğretmenlerin öğretme sürecini destekleyecek, öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve eksikliklerine yönelik çalışmalar için kullanılabilecekleri zengin bir repertuara sahip olmaları gerekmektedir. Araştırma sonucu öğretmen adaylarının çoğunluğu (f=12) çalgı öğretiminde kullanabilecekleri kaynaklarla ilgili kısmen bilgi sahibi olduklarını, 10 öğretmen adayı ise bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Çalgı öğretiminde kullanabilecekleri kaynaklarla ilgili bilgi sahibi olduğunu belirten öğretmen adaylarının sayısı sadece 8 dir.

"Öğretim ve ölçme birbirini besleyen iki süreçtir" (Foster, 1998; Akt:Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006:78). Araştırma sonucu öğretmen adaylarının çalgı öğretiminde öğrenme ve öğretim süreçlerinde ölçme ve değerlendirme konusunda bilgi sahibi olma durumları incelendiğinde; öğretmen adaylarının çoğunluğunun (f=12) öğrenme ve öğretim süreçlerinde ölçme

ve değerlendirme konusunda bilgi sahibi olmadıkları, 8' inin ise kısmen bilgi sahibi oldukları yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.

"Ölçme ve değerlendirme, eğitim ve öğretimin önemli bir parçasıdır. Eğitimde, programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgilerin, becerilerin ve tutumların gelişip gelişmediği, ölçme ve değerlendirme yoluyla tespit edilir. Ölçme ve değerlendirme ile eğitim ve öğretim sürecinin sürekli izlenmesi, her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit ve düzenleme imkânı verir" (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2009:94). Öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme konusunda kendilerini eksik ve yetersiz görmeleri yapılan diğer araştırma (Bıçak ve Çakan, 2004; Daniel ve King, 1998) sonuçlarıyla da benzerlik göstermektedir.

Araştırma sonuçları ışığında Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği lisans programlarında 1 saat olarak yer alan çalgı öğretimi dersinin öncelikle süresinin arttırılması, mevcut ders içeriklerinin revize edilerek çalgı eğitimi yerine öğretimine yönelik olarak düzenlenmesi, öğretmen adaylarına ilgili literatürün tanıtılması ve eğitim-öğretimin en önemli parçası olan ölçme değerlendirme konusunda bilgilendirilmeleri önerilmektedir.

KAYNAKÇA

AKAR, E. (2007). İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Son Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Verdikleri Değer ve Mesleki Yeterlilikleri. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon.

AKBULUT, E., Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı "Bireysel Çalgı" Dersi Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeylerine İlişkin 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinin Görüşleri Açısından Bir Değerlendirme, Kastamonu Eğitim Dergisi, S:21(1), (2013), s.57-68.

ATAMAN, Ö. G. (2010). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Bireysel Çalgı (Flüt) ve Öğretimi Dersine Yönelik Flüt Öğretim Program Tasarısı. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

BIÇAK, B. VE ÇAKAN, M., "Lise Öğretmenlerinin Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarına Dönük Görüşleri". Milli Eğitim Bakanlığı, Orta Öğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumu, Ankara 2004.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., ÇAKMAK, E.K., AKGÜN,Ö.E., KARADENİZ, Ş. ve DEMİREL, F., Bilimsel Araştırma Yöntemleri (4. Baskı), Pegem Yayınları, Ankara 2009.

ÇAKAN, M., Öğretmenlerin Ölçme-Değerlendirme Uygulamaları ve Yeterlik Düzeyleri: İlk ve Ortaöğretim, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, S:37 (2), (2004), s. 99-114.

ÇiLDEN, Ş., "Çalgı Eğitiminde Nitelik Sorunu", Cumhuriyetimizin 80.Yılında Müzik Sempozyumu, Malatya 2003.

ÇiLDEN, Ş. ve ERCAN, N., "Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında ve AGS Liseleri Müzik Bölümlerinde Yapılmakta Olan Çalgı Eğitiminde Nitelik Sorunları", 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Isparta 2004. http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/

ÇiLDEN, Ş., "Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde Çalgı Eğitiminin Nitelik Sorunlarının İrdelenmesi", Ulusal Müzi Eğitimi Sempozyumu, Denizli 2006. http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/

ECE, A.S, DÖNMEZ, E.C ve KINIKLI, B.B., Ulusal ve Uluslararası Alandaki Başlangıç Viyola Metot Kitaplarının İncelenmesi,The Journal of Academic Social Science Studies, S: 6 (5), (2013), s. 937-959.

DANIEL, L. G. & KING, D., A Knowledge and Use of Testing and Measurement Literacy of Elementary and Secondary Teachers. Journal ofEducational Research, S:91 (6), (1998), s. 331-344.

M.E.B., (2006). İlköğretim müzik dersi öğretim programı, Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.

M.E.B., (2009). Orta öğretim müzik dersi (9, 10, 11 ve 12. sınıflar)öğretim programı, Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.

SAY, A., Müzik Öğretimi (3. Baskı), Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 2001.

ŞENDURUR, Y., Keman Eğitiminde Etkili Öğrenme - Öğretme Yöntemleri, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, S: 21(3), (2001) s.145-155.

TEPE, S. (2010).Müzik Öğretmenliği Programında Bireysel Çalgı Eğitimi-Gitar Öğrencilerinin Mesleki Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

UÇAN, A., "Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri", Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Denizli 2006. http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/

UMUZDAŞ, S., Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Viyolonsel Dersine İlişkin Algı ve Beklentileri, Akademik Bakış Dergisi, S:33, (2012), s.1-8.http://www.akademikbakis.org

YILDIRIM, A. ve ŞiMŞEK, H., Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık, Ankara 2011.